

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

NIAS

1932

1931

ROD

LETNIK ŠT. 8

REŠITVE UGANK V 7. ŠTEV. »NAŠEGA RODA«:

Magični lik: Naš rod, Anton, Štip, rop, on, d. **Mozaik:** Kakršno seme seješ, takšno žito boš žel.

Križaljka »Smučar«: Vodoravno: 1. um, 3. as, 5. tekma, 7. ura, 9. Bakra. 12. a, b, 13. Ig, 14. lak, 16. uta, 17. ud.

Navpično: 2. mak, 4. smučar, 6. ar, 8. akrobat, 9. Beograd, 10. kmalu, 15. kaj.

Pravilno so rešili vse tri uganke:

Kovačič Franc in Štrukelj Anica; Borovnica; Milka Štetka, Sv. Pavel; Malovrh Ivana, Amalija Oblak, Janez Strlič in Mlinar Zorka iz Ziri; Učenci 6. razr. Sv. Pavel pri Preboldu; Brance Ignac, Vojnik; Petek Anton, Bambič Alojzij in Šilc Edvard, Ribnica.

Dve uganki so rešili:

Skrbec Jože in Krže Drago, Ribnica; Rovšnik Anton, Sv. Pavel; Milan Vojsk, Maribor; Zupanc Ivanka, Griže; Perme Lado, Grosuplje; Burja Vida, Ljubljana; Simončič Slavko, Rogaška Slatina; Vlasta Masle, Ljubljana.

Eno uganko so rešili:

Edi Weingerl, Krčevina; Polanec Alice, Maribor; Mavrenčič Jože, Sv. Križ; Francka Gantar, Ziri; Rainer Ivan, Jevnica; Čuber Slavko, Sevnica; Kranjc Janez, Dornar; Sandi Pevec in Pak Pavel, Ormož; Ciglar Leopold, Cankova; Likar Zlatka, Celje; Turnšek Ottilija in Uratnik Marija, Braslovče; Japelj Jože, Bevke; Lukavečki Joško, Kočevje.

»Naš rod« izhaja osemkrat med šolskim letom in ga prejemo naročniki »Mladinske matice«, ki plačajo letno naročnino za list in publikacije »Mladinske matice« Din 22:50 v 9 mesečnih obrokih po Din 2:50.

List izdaja »Jugoslov. učiteljsko združenje« — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani, zanjo odgovarja Ivan Dimnik.

Glavni in odgovorni urednik: Josip Ribičič.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica števil. 6.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

ZDRAVKO OCVIRK: Gregorčič - Gruntarjeva knjižnica v Ljubljani

MAJSKA KORAČNICA

Po dva in dva v koraku urnem
pojdimo, da ne zamudimo,
cvetk polne šopke naberimo,
metuljčkov pisanih ulovimo,
po dva in dva v koraku urnem.

Kako so polne sonca trate,
posute z raznobarnim cvetjem,
ozaljšane s presladkim petjem,
obdane s senčnatim zavetjem,
kako so polne sonca trate.

Vsak izmed nas krepkó naj stopa,
naj vsi vedó, da mi smo mladi,
da komaj čakamo pomladi,
da imamo smeh in igre radi,
vsak izmed nas krepkó naj stopa.

Ti Marjanček vodnik nam bodi,
za tabo bodemo hodili,
povelja tvoja izpolnili,
pokorščine se naučili,
ti Marjanček vodnik nam bodi.

Ko bo pa legel mrak na zemljo,
se bomo vračali veseli
in bomo vriskali in peli,
doma pa mamice objeli,
ko bo pa legel mrak na zemljo.

J. Ribičič

Zabec.

Musfrira * E. ZVITIN

8.

, ki so jo žabe smatrale za odposlanko lune, je bila belopernata štokrlja. Pregnana z doma na severu, je odletela, da si poišče mirnejše kraje. Kajti žalostno je bilo na severu zadnje čase.

Pred desetimi leti, — da, tedaj! — — To ti je bilo življenje! Tedaj je živel še njen mož. Skupno sta letela na jesen v gorkejšje kraje, — skupno se vračala spomladi in gnezdila na severu.

Lep je bil tam njun dom! Ko se je spomnila, se ji je oko zasolilo. Sredi planjave je stala vas in na slemenu najvišje hiše je ležal njen dom. Ali je zloben nedeljski lovec nekoč ustrelil samca in od tedaj je zanj izgubilo življenje ves sijaj. Žalostna je odhajala v tuje kraje, še žalostnejša se je vračala spomladi domov. Sedla je na staro gnezdo in samevala. Oglašali so se snubci, ali ona jih ni sprejela kakor druge štokrlje-vdove, temveč jih nagnala s svojim koničastim kljunom. Celih deset let je tako živela sama zase.

Pa je letos prispel mlad par z juga in jo siloma pregnal iz gnezda. Branila se je do skrajnosti, ali kaj bo sama proti dvema? Umakniti se je morala in prepustiti dom mladima. To jo je tako užalostilo, da je sklenila izseliti se v kraje, kjer ni štokrelj in živeti življenje samotarke.

Vzdihnila je štokrlja v spominu na doživeto krivico in si z nogo obrisala solzo z očesa.

To so zapazili mladi žabci, ki so se navsezgodaj približali stari vrbi. In je šlo od ust do ust: »Starešina joka! Ginjen je!«

Koj so se zbrali starini s Tolstokrakom na čelu ter sklenili, da se poklonijo starešini. Odšli so in se ustavili pod vrbo.

Tolstokrak se je viteško priklonil in pozdravil:

»Pozdravljen! Tolstokrak in vsi ti kličemo: Dobrodošell!«

»Dobrodošell!« so se priklonili vsi starini.

Štokrlja je pogledala, da vidi, kdo vpije, in je koj skočila z vrbe med žabe. Povesila je rožnati kljun in ga stisnila k vratu, s črnobroblijenimi očmi pa je gledala navzdol.

»Kako je velik!« si je mislil Tolstokrak in stopil bliže, da bi ga bolje videl. Tedaj pa je štorclja iztegnila vrat proti tlom, prijela s kljunom Tolstokraka čez pas in ga dvignila visoko, visoko. Tolstokrakova glava in roke so štrlele desno iz kljuna, na levi pa so njegove noge bingljale po zraku.

Tolstokrak se je razveselil tolike časti.

»Zahvaljen!« je zakrilil z rokami in vpil, da bi ga vsi čuli. »Pkazati me hočeš vsemu rodu in me povzdigniti —«. Nadaljevati pa ni mogel, zakaj čudežna sila ga je okrenila, da mu je glava pogledala

naravnost v kljun. Še malo je zacepetal in že je izginil. Štorclja se je še sklonila in pobrala še enega izmed starin ter storila z njim enako.

Tedaj so ostali zbežali.

Ves dan se niso več prikazali. In če je štorclja hotela vjeti kakega starino, si ga je morala izvleči iz blata.

Med mladini je zavladalo veliko veselje, ko so izvedeli, kaj se je dogodilo starim.

Čez dan so se iskali, ponoči se posvetovali in drugega dne navsezgodaj so se podali k štorclji.

Obstopili so drevo, na katerem je še spala in jo vzbudili z lepim izbranim koncertom. Kapelnik je bil Kvakar.

Ko so odpeli, je stopil Kvakar nekemu mladiču na rame ter vpil navzgor:

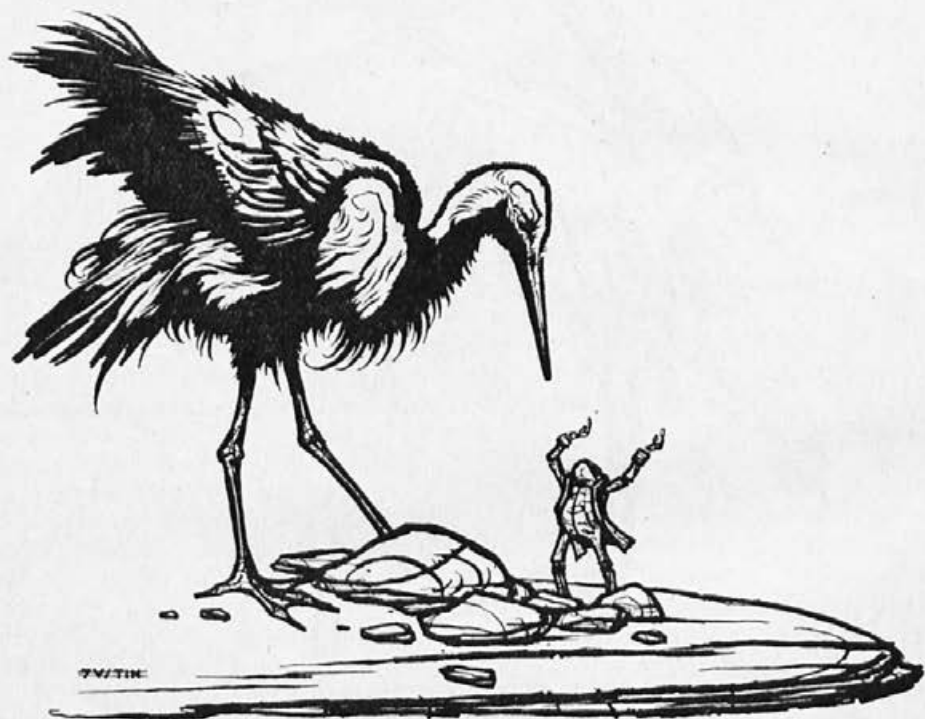
»Starešina, mladina te pozdravlja! Mladina, to ti je bodočnost rodu, zato je prav, da si se blagovolil milostno ozreti nanjo! Pridi v naš krog, da te počastimo!«

Štorklja je res zletela z drevesa in v dveh mogočnih korakih stala pred mladini.

»Le pogledjte, starini!« je Kvakar zavpil vstran.

Ali je koj umolknil! — Štorklja je s kljunom zgrabila njega in onega, ki ga je nosil, ter oba brez odlašanja požrla.

Kričeč so mladini zbežali na vse strani. Starini pa so se smejali in ploskali z rokami. Samicam pa je bilo, da so v devetih nebesih.

»Saj smo vedele, da bo tako!« so se napihovale.

In so tretjega dne zarana šle k drevesu in kričale vsevprek:

»Pozdravljena! Zahvaljena, da si pokazala dedcem, da smo samice več vredne! Kaj bi z dedci! Doli z njimi! Pobij jih!«

In so zaplesale okrog vrbe in zapele tisto veselo: »Me smo me, me smo me, trala-lalala!«

Štorklja je prišla, zaklopotala s kljunom in ga sklonila do tal. Vse samice so ga hotele objeti! Nastal je krik in vik, da nikoli takega! In ko je štorklja dvignila glavo, je obvisel na njenem kljunu cel šop navdušenih žab.

Ali — o groza! Šop se je manjšal in manjšal! Žaba za žabo je izginila v dolgem kljunu in po požiralniku navzdol.

Ko so to zapazile ostale žabe, so se kakor brez uma razpršile na vse strani.

Od tega dne se je življenje v žabjem kraljestvu preokrenilo. Res je vladal povsod vzoren red in mir in se starini in mladini in samice niso več kregali med sabo, ali rod se je vidno manjšal in manjšal. In ko je začelo na drevju prvo listje rumeneti, so kukali iz bičevja skoroda samo še eno in dveletni otroci, ki so se zdeli štoklji še za zajtrk premalo mastni. Le tuptam je pokukal kak previden starin

iz blata, da vidi, kje je starešina. Če se mu je zdelo varno, je v naglici poiskal kako kobilico ali polža in hitro zbežal v svojo žabino; če pa se je v bližini pasla štoklja, je urno spet skril glavo.

Prišel je čas, ko se zbirajo na nebu jate ptičev in se vadijo za dolgi polet.

Tudi gospodarica žabjega rodu si je nekega dne osnažila perje in se dvignila v zrak. Parkrat je obkrožila močvaro, nato pa odletela proti jugu, preko Afrike v Indijo.

Okrog močvare je zavladala jesen.

S severa so prileteli kljunači. Kakor sence švigajo na večer med grmovji. Oster jim je polet. Ko se odpočijejo, odlete dalje.

Domače ptice selilke jih zapazijo in že vedo: sedaj je čas! Pa se zrak zgosti veselih klicev in zaziblje od šumenja peroti.

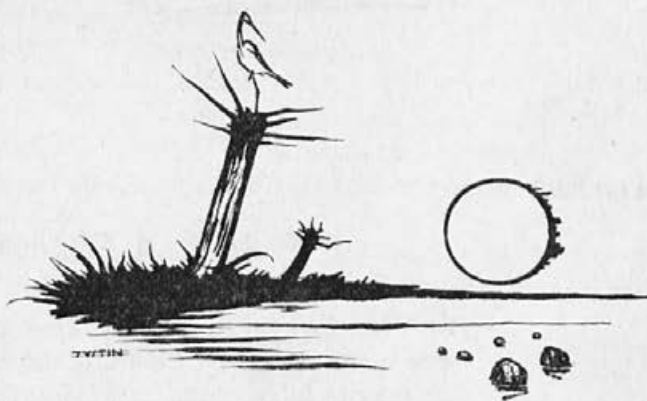
Na nebu se prikažejo jate prepelic, rac in gosi.

Živi leteči klini se zibljejo nekaj časa v zraku, se zbirajo, večajo in z mogočnim krikom odlete proti jugu. Dolga je pot in marsikomu zadnja! Največ pretrpe male prepelice! Napor jim zmanjšuje je krvni obtok v drobnih glavicah. Peroti še delujejo kakor stroj, a vid peša, peša! In ko se hočejo na večer odpočiti v tujih deželah, se marsikatera trudna potnica ubije na deblih in skalah, kamor se je zaletela napol slepa.

Jesen!

V gozdovih vpije jelen. Kdor ga čuje, gre, da se pripravi.

Medved si nabere suhljadi in poizkuša, kako bo ležal na zimo. Jež si nabode listja na bodice in ga prinese celo butaro domov. Jazbec spodkoplje jazbino in zožuje vhod. Zvitorepka pa zapre izhod na sever.

Vse hiti in dela, da se zavaruje pred zimo.

Tudi v življenju žuželk se izvrši izprememba. Čebele zapode trote iz svojih bivališč, podvojijo stražnike ob vratih, zamažejo s smolo vse špranje, pregledajo zalogo in se zbirajo okrog matice. Ose že težko letajo. Napol onemogle iščejo kak pozabljen sad na tleh in ga načno. Dan za dnem jih je manj! Še malo — in vse — razen matic — pomro; njihovo gnezdo pa zgrizejo rovke. — Mravlje znašajo zaloge v nižje ležeče rove in čistijo in pregledujejo gnezdo.

Tudi v žabjem kraljestvu se vrše priprave. Žuželke in druga hrana postaja redka in redkejša. Treba si je pripraviti posteljo: izkoptati žabine. In ko pride čas, se žabci in žabice zarijejo v svoje žabine, ki se za njimi same zapro. Tu zelenci otrpnejo in prespe in pozabijo vse prestane muke in težave. Mnogo jih je med letom zapustilo lepi svet, marsikoga ni več, ali tu je mladi naraščaj, ki krije izgube. Božičnost zelencem ne dela skrbi. Mirno ležejo v svoja skrivališča, da zberejo novih moči za prihodnje leto.

ALBERT ŠIROK:

POMLADNA

*Še včeraj bil je slap kakor za kazen
ves v led ujet, — zdaj radostno šumlja;
še včeraj bil je gozd mrk, neprijazen,
zdaj v njem vse klije že, vse ščebeta;
še včeraj bil je breg ves pust in prazen,
zdaj v cvetju se in soncu lesketa —
in morda srce, ki je danes tužno,
se nam že jutri v sreči nasmehlja.*

BRINJEVA DREVESA

Živela je mati. Korenovka so ji rekli. Imela je tri sinove in tesen gruntec. Gruntec je obdelovala, sinove je ljubila. Življenje je hudo in lepo. Nato je sinovom lepo razdelila svet: prvi bo mašo pel, drugi bo kovač, tretji bo domače njive oral kot jih je oče njegov, preden so ga pijanci ubili.

Sinovi so lepo rasli. Peti so znali kakor malokdo, delati kakor vsa fara ne. In kadar so šli skozi vas, so stopali kot trije kralji.

Potem je prišel čas. Jesenski dnevi so pri nas mrzli in vetrovni. Takrat se je poslavljaj najstarejši, šel je v daljne šole. Mati je šla z njim na vrh hriba. Tam se vidi na obe strani, v vas, kjer so domovi in na onstran sveta, kjer je tujina. Tam sta se poslovila. Mati mu je podala roko in gledala za njim. Potem se je obrnila, naredila par korakov in sedla kraj steze. Zakrila je obraz v dlani in jokala. Jokala je do noči.

Najstarejšega ni bilo več nazaj. Čez leto dni so povedali materi, da je umrl. Mesto v dolini ima tuj zrak, strupen zrak. Hribovsko drevo ugasne v njem. Ko bi vsaj vedela, kje je pokopan.

Pa imela je še dva sinova, da sta jo tolažila.

Še drugi je odšel. Cesar je zbiral vojsko. Treba se je boriti za pravico in domovino. Vsi mladi so pustili pluge in hiše in šli. Mati je šla za sinom do hriba. Prav tam sta se poslovila kot z najstarejšim. Dobro je vedela, da ga ne bo videla več. Ko sta se razšla, je spet sedla kraj steze in jokala, jokala do noči.

Še tretji je ostal. Z vso močjo se je zagrebel v grunt pa mu ni šlo. Davki so rasli, zemlja ni rodila.

»Ne morem,« je rekel, »v Francijo pojdem«.

Mati se je ustrašila in branila. Zaman. Pretekkel je mesec, dva, najmlajši se je odpravljaj po svetu. Tudi z njim je šla na hrib. Poslovila sta se. Tudi zdaj je sedla na stezo in jokala, jokala dolgo, dolgo.

Potem je prišlo pismo, da ga je zasulo v rudniku. Trije sinovi, tri smrti. To je življenje.

Tam pa, kjer je mati jokala, so vzrasla drevesa, brinjeva drevesa. Navadno je brinje majhno, stisnjeno k tlom. Tukaj se je razraslo v drevo.

Tri drevesa. Za vsakega brata eno. Stojte na hribu in gledajo v dolino, če se bo kdo vrnil.

Če se bo vrnil kdo...

Če se bo vrnil kateri izmed tistih,

kar jih je šola, učenost pogubila,

kar jih je vojna ubila,

kar jih je v tujini izginilo. Če se bo vrnil...

LUTKA VESELA

(Ilustrirala K. s. Prunkova.)

Najprej je bila lutka Vesela le velik kup belega voska, ki so ga ustvarile čebele iz tisočerih rož. Trije umetniki pa so sklenili ustvariti iz tega kupa najlepšo deklico vsega mesta. V stekleni dvorani so delali noč in dan ob zlatem soncu in srebrni luni. Ustvarili so trup, ustvarili so ude in glavo. Na glavo so naslikali črne lase, v obraz so udolbli usta — usadili v nje dve vrsti svetlih zob — pobarvali so ustnice živordeče in končno so se lotili oči: Obrvi, trepalnice in zenice so obarvali črno kot noč — šarenico sinjo kot dan. Odstopili so potem tri korake in občudovali svoj umotvor. Veselo in srečno so se smejali. »Saj je živa, res prav živa je,« so rekli. »Kako to živo gleda, kako ji dehti rdečica na licih, kako ji rdeče žarijo ustnice.« Poskakovali so od radosti pred njo. Dali so ji ime Vesela. »Najlepša deklica, kar smo jih kdaj ustvarili, je Vesela.«

Od vseh strani so prihajali trgovci, da bi kupili Veselo. Ponujali so denarja dosti, toda nihče dovolj, dokler se ni prikazal mlad trgovec in plačal trem umetnikom stotisoč dinarjev za lutko Veselo. Umetniki so imeli sedaj toliko denarja, da so se lahko veselili in rajali celo dolgo leto. Vendar so se le z žalostjo poslovili od Vesele, a so rekli: »Kaj bi, saj se gotovo še vidimo. Te, ki smo jo ustvarili s svojo dušo in srcem, itak ne bomo pozabili nikdar.«

Veliki trgovec je velel postaviti lutko Veselo v najlepše in največje izložbeno okno svoje trgovine — mimo katerega je hodilo vsak dan in vsako noč najmanj tisoč ljudi. Rekel pa ji je poprej: »Lutka Vesela, oblačil te bom v najlepša oblačila. Vsako jutro, vsako popoldne, vsak večer, vsako noč, vsako pomlad, vsako poletje, vsako jesen, vsako zimo te bom ukazal obleči drugače. Ti si najlepša deklica, kar sem jih kedaj videl. Ob tebi se bo ustavila vsaka bogata gospa in bo hotela imeti tako obleko kot jo boš nosila ti. K meni bodo prihajale in govorile: »Hočemo imeti tako obleko, kot jo nosi lutka Vesela, da bomo vsaj približno tako lepe kot ona.«

Bila je tedaj pomlad. Oblekli so v jutru lutko Veselo v rdečo tenčico, okrašeno z rdečimi rožami — kakor jutranja zarja pomladi, ki se razprostire na rožin vrt — in jo postavili v izložbo. V oknu pa je tedaj že stal gospod s črnim okroglim cilindrom, s pisano ovratnico, s črtastimi hlačami. Globoko je ostrmel, ko je zagledal lutko Veselo poleg sebe. Začuden nad toliko lepoto ni mogel ziniti besedice, kakor da bi mu otrpnil glas v grlu. Le široko je gledal ves nem od občudovanja. Lutka Vesela je takoj opazila to, a prezirljivo se je obrnila od njega in se zagledala na cesto. Naenkrat se je zbralo pred izložbo

na stotine ljudi. Vzklíkali so in občudovali so. »Niti gozdna vila ni tako lepa kot ta lutka Vesela.« Truma žensk je pohitela v trgovino: »Tako obleko hočemo imeti kot jo ima lutka Vesela, da bomo vsaj približno tako lepe kot ona,« so zaklicale in trgovec je prodal tri zaboje pomladnih jutranjih oblek.

»Tako si lepa, da kar mamiš ljudi,« je zaječal gospod poleg nje. »Rad bi te imel za ženo, lutka Vesela!« Ona pa ga je le zaničljivo od strani pogledala: »Jaz sem zato tu, da me občudujejo ljudje. Mene so ustvarili trije največji umetniki. Jaz sem najlepša deklica vsega mesta — ti pa misliš, da bom tvoja žena.« — Gospod je hotel potrj skloniti glavo pa mu je tilnik kar otrpnil. Le žalostno je bulil na lutko Veselo.

Opoldne so jo oblekli v zeleno obleko — poslikano z rdečimi in višnjevimi črešnjami, kot črešnjevo drevo. In zopet se je zgrnila nova truma na cesti pred steklom. Zale gospodične so vzklíkale v hrepenjenju po taki obleki. Gospodje pa so vzdihovali: »O, da bi imeli mi tako deklico!« Trgovec je zopet prodal tri zaboje poldanskih pomladnih oblek.

Zvečer so oblekli lutko v temnomodro svilo, ki je v slapu valovala navzdol — obrobljena s temnordečim trakom — kakor temnomodro nebo večera, ki se ga še sonce dotika z rdečim poljubom. Ljudi se je polastilo nepremagljivo koprnenje po taki lepoti: »Noben večer ni tako lep kot ona,« so rekli. »O, da bi se mi mogli sprehajati s tako deklico v pomladno večerno obzorje.« Mož poleg Vesele je sedaj samo še tarnal. »Joj, joj, lutka Vesela!« Trgovec pa je prodal tri zaboje pomladnih večernih oblek. Potem je naenkrat zasijalo krog nje sto svetlih žarnic, tako da je tudi sama Vesela ostrmela od presečenjenja in vzhičenja, — še bolj pa ko je vsa ulica na desno in levo od nje v tisočerihih lučih začarala v nedogled in se je zdelo, kot da so visoke palače iz zlata. Tedaj je bila lutka Vesela oblečena že v težki črni žamet, posut z zlatimi zvezdicami. Njen obraz, vrat in roke pa so sijale v mehki rdečini žarnic. Ob oknu se je ustavila nepregledna truma. Celo možje so prodajali zijala: »Oh, ko bi imeli tako ženo,« so vzdihovali. Sami so pohiteli v trgovino in pokupili vse obleke za svoje žene, da bi bile one vsaj približno take kot lutka Vesela. Možu poleg nje pa so že otrpnile oči od občudovanja in srce vsled vzdihovanja. Lutka Vesela pa je vsa radostna zastrmela na visoko nebo nad zemljo. Celo mesec se je ustavil za uro na svoji dolgi poti in zastrmel v njo.

Lutka Vesela — najsrečnejša deklica vse dežele! Njena slava se je širila iz dneva v noč, iz noči v dan. Iz vsega mesta so se zgrinjale množice. Vsak si je želel videti jo vsaj enkrat na dan. Fotografiji so se postavili pred okno in jo slikali. Prišla je njena slika v vse velike liste. Pod njo pa je stala neprestano napisana neka pesem, ki jo je zložil najboljši pesnik tistega mesta.

— Najlepša vseh deklic Vesela
se v novo obleko odela.
Kdor tako imeti želi,
naj k lutki Veseli hiti! —

In tako je postala slavna ne samo v mestu, ampak tudi po vsej deželi. Z vseh strani dežele so prihajali trgovci v mesto kupovat tako obleko, kot jo je nosila lutka Vesela. Trgovec pa ni vedel kam bi spravljaj denar, ki se je vedno bolj kopičil po njegovih blagajnah.

Trije umetniki, ki so jo ustvarili, so prihiteli včasih po polnoči k njej v obisk. Sneli so klobuke z glav in se priklonili globoko. »Ti si kraljica jutra, poldneva, večera, noči, ti si naša kraljica. Mi vsi trije te ljubimo, ti hčerka naših duš. Pozdravljena bodi, lutka Vesela! Veliko prepeceni smo te prodali. Vsaj trikrat toliko bi moral nam dati trgovec za tebe. Saj nisi ti kot tisto strašilo, ki poleg tebe stoji in ne more zaspati niti ure. Tako te gleda, kakor da je padel z lune.« Na vso moč so se krohotali možu. Z njimi se je smejala tudi Vesela. Mož poleg nje pa se je skoraj onesvestil od sramu in jeze in grenko je v svojem srcu zavidal tri umetnike, ki jih je lutka Vesela ljubila. Umetniki pa so se prijeli za roke in zaplesali pred Veselo kolo njej v čast tisto in marsikatero drugo noč.

Prišlo je poletje in je bila lutka Vesela kraljica poletja kot vila ob reki, kot cvetka na travniku, kot rumeni metulj, kot godba na vrtu, kot zlato pekoče sonce.

Prišla je jesen in je bila lutka Vesela kraljica jeseni — kot zrelo sadje — kot rumeno grozdje, kot sladko opojno vino. Vse bogate deklice in gospe mesta in vse dežele so si jo zbrale za vzor. Vse ceste, vsi trgi, vsa zabavišča so se krasila z oblekami lutke Vesele. Mož poleg nje je postal že ves rumen od same nesreče in srčne bolečine. Trgovec pa je kupil vso ulico novih hiš in se vozil samo na zabave v vse lepše kraje sveta. Umetniki pa so zapravljali zadnji tisočak.

Potem pa je prišla zima. Že tri dni in tri noči so drvele snežinke mimo okna, v katerem je stala lutka Vesela in nikakor še niso hotele nehati padati. Lutka Vesela je bila odeta v težko belo krzno, ki je veljalo mnogo tisoč dinarjev. Tesno je bila zavita vanj in ni čutila nikakega mraza.

Tisti večer pa se je pripetilo nekaj čudnega. Lutka Vesela se je vsa preplašena ozrla na cesto. Tik pred oknom je stalo bedno dekletce oblečeno v tenko, borno, raztrgano obleko in strmelo lutki Veseli v obraz. Iz oči so otroku, ki je ves trepetal v mrazu, lezle debele solze na premrzla lička.

»Kaka stvar je to, ki stoji tu pred oknom,« je zašepetala preplašena lutka Vesela možu poleg sebe. Ta se je drobno nasmejal, potem pa je pripovedoval: »To je človek iz predmestja. To je tako imenovani ubogi človek, jih je takih na tisoče. Delajo, noč in dan delajo, pa nimajo kaj jesti in v zimi jih zebe — to se pravi — pride mraz, ki vlada v zimi onkraj okna — ti ga ne poznaš — in tak ubogi človek se ves trese v njem. Ubogi človek bi ne mogel nikdar kupiti takih oblačil, kot jih nosiš ti — saj še jesti nima kaj.«

»Kje si to zvedel,« je zopet zašepetala lepa lutka Vesela, v kateri je pričelo umirati veselje in si ji je že žalost risala v oči.

»Mene so naredili v tvornici,« je nadaljeval mož. »Mene niso ustvarili pri soncu in pri luni umetniki kakor tebe. Mene so morali

narediti taki ubogi ljudje v tvornici. Gledal sem njihove blede upadle obraze in poslušal njihove tožbe in vem vse.«

»Toda — ali jim oni drugi ljudje, ki prihajajo v trgovino nočejo pomagati. Zakaj jim ne dajo jesti in oblek?«

Mož poleg Vesele se je grenko zasmel: »Nočejo dati. Glej sedaj!«

Bedno dekletce je stopilo proti širokim vratom. Plašno je stisnilo kljuko in se znašlo naenkrat sredi široke trgovine, v kateri je sijalo tisoč žarnic. Počasi je dvignilo ročice kvišku in zastrmelo s solznimi očmi v mladega trgovca.

»Jaz in moja mamica... Daj mi denarja!« Trgovec je stopil k dekletu in ga odrinil skozi vrata nazaj na cesto. Potem je zaklel. Na svetlem podu so se poznali blatni madeži raztrganih čevljev bednega otroka. Lutka Vesela pa se je skoraj zvrnila v naročje možu poleg sebe. Tolika žalost je stopila v njeno dušo.

»Nočem več živeti,« mu je vzkliknila.

Bedno dekletce pa se je zgrudilo pred oknom na cesto. Pridrvel je stražnik — pridrvel je neki voz — položili so dekletce vanj — in zbežali nekam daleč po cesti.

»Kam jo peljejo,« je zaječala lutka Vesela.

»V mrtvašnico,« je odgovoril mož poleg nje.

Tisto noč so prišli trije umetniki v trgovino. »Mi nimamo denarja. Mi smo prepoceni prodali lutko Veselo. Mi hočemo še denarja,« so zaklicali trgovcu. »Lutka Vesela ti nosi srečo. Mi hočemo denarja.« Trgovec pa se je silno razjezil. »Moja trgovina ni za berače in vas. Izginite mi izpred oči in poberite se na cesto!«

Umetniki pa so se razsrdili, planili so k izložbi, dvignili lutko Veselo in jo treščili v tla. Daleč v kot se je zakotalila glava. Lutka Vesela je umrla v hipu. Trgovec je prebledel. Umetniki so se zakrohotali: »Razbili smo ti srečo. Kmalu bo splahnelo tvoje bogastvo.« Trgovec je ves besen poklical stražnika. Trije umetniki so korakali v zapor. V izložbi pa je tugoval rumeni voščeni mož za mrtvo lutko Veselo.

LOJZE ZUPANC:

DRAŠIČAN SE Z BOLHO MENI . . .

(Ilustriral Fr. Kunaver.)

Drašičan gre s semnja. Na poti proti domu ga vjame ploha. Naplajhal ga je dež, da je kar curelo od njega. Škripal je z zobmi: »Kolikor vragov, toliko strel! Bog nam daj zadosti marell!« Ko pride ves premočen domov, pravi ženi:

»Brž mi pripravi postelj, da ležem. Če ne, me bo bodecl!«
Hoče zaspati, pa začuti, kako skače bolha v postelji. Razpuhtela se mu je jeza: »Uh, da te dobim, zmlinčil bi te!«
Ker je nikakor ni dobil pod prste je gledal izpod čela, kakor gad izpod kamna in mrmral:
»Ti bolha, če si bolna — zakaj pa skačeš? Če pa si zdrava — zakaj pa potlej v postelji siliš?«

VINKO BITENC:

NAŠI ZAJČKI

*Mi imamo hlevček
s pisanimi zajčki:
beli so in črni,
sivčki in rjavčki.*

*Z drobnimi očesci,
plašno vsi strmijo,
strižejo z ušesi —
a se ne bojijo.*

*In nasuje punčka
ovsa in pšenice,
v blaženi radosti
se smehlja ji lice.*

*»Dragi moji malčki
ste kaj dobro spali?
Danes pa se boste
žita nazobali.«*

*In Adela boža
zajčke, vpraša mamo:
»Ne res, naših zajčkov
pa že ne prodamo?«*

FRANCE VODNIK:

OTON ŽUPANČIČ

Oton Župančič je poleg Prešerna najznamenitejši slovenski pesnik. Prištevamo ga k tako zvani moderni. Tako namreč imenujemo pesniško strujo, kateri pripadajo pesniki, ki so nastopili nekako v času od začetka našega stoletja pa do svetovne vojne.

Oton Župančič se je rodil l. 1878. na Vinici v Beli Krajini. To je oni del slovenske zemlje, ki leži med Gorjanci in reko Kolpo. Zato se je pod svojimi prvimi pesmimi, ki jih je še kot gimnazijec priobčeval v »Vrtcu«, podpisoval namesto s pravim imenom kar »Beli Kranjec«.

Tega je že dolgo, kajti njegova prva knjiga je izšla že l. 1899. Danes pozna pesnikovo ime pač že vsak učenec osnovne šole. V vseh šolskih čitankah so njegove pesmi, zlasti mladinske. Kajti vedeti moramo, da je Župančič razen štirih pesniških zbirk za odrasle (Čaša opojnosti, Čez plan, Samogovori in V zarje Vidove), izdal še tudi dve knjigi pesmi za mladino, namreč Pisanice in Cicibana. Prve izmed teh dveh knjig ni več dobiti. A Ciciban, ki je izšel prvič že v času velike svetovne vojne l. 1915., je letos izšel v drugi, deloma pomnoženi in bogato ilustrirani izdaji. Pesmi je ilustriral slikar in kipar Nikolaj Pirnat. Izdala pa je knjigo »Umetniška propaganda«.

Cicibana smemo smatrati za najodličnejšo slovensko pesniško zbirko za mladino.

Kaj je to prav za prav: Ciciban? No, tako imenujemo dečke nekako v dobi, ko že morajo hoditi v šolo. Pa ni treba misliti, da knjiga zaradi tega morebiti ni primerna tudi za starejše. Kaj še! Celo odrasel človek jo rad vzame v roke ter jo čita. Kakor vsaka izredna knjiga velike umetniške vrednosti nudi tudi le-ta vsakemu nekaj. Eni, zlasti mlajši, bodo črpali zlasti iz bogate vsebinske zakladnice ter jo bodo uživali bolj snovno. A starejši zopet bodo znali v enaki meri, kakor vsebino, občudovati tudi izraz, jezik, pesniške podobe in pesniško obliko vobče.

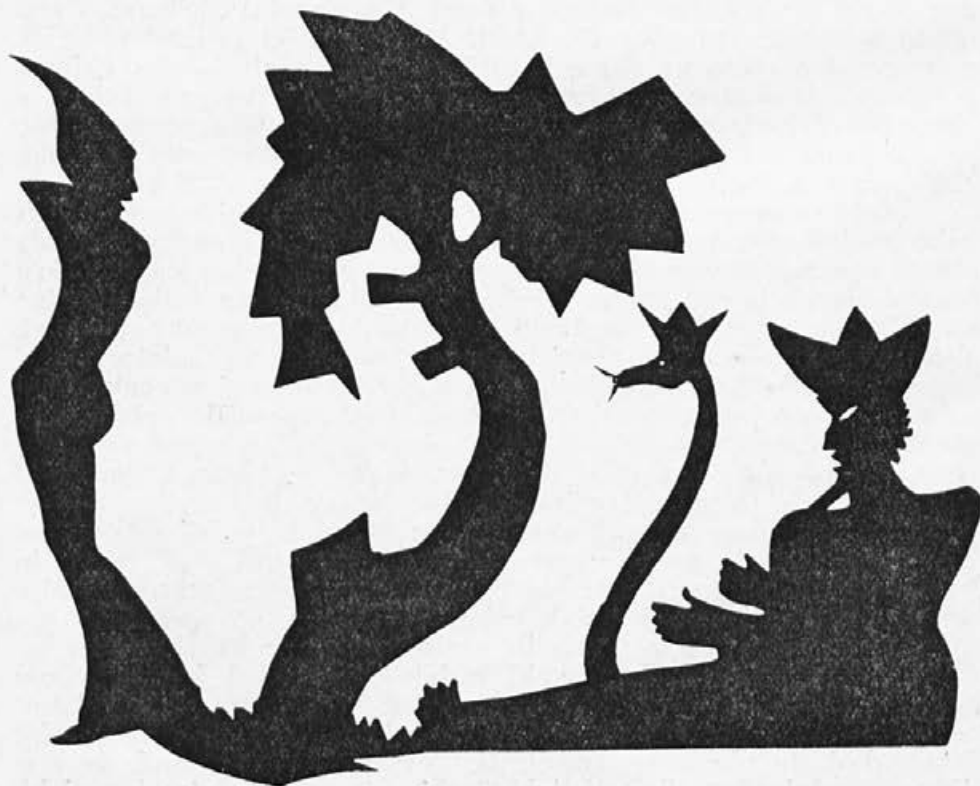
Oboje je pri Župančiču dovršeno. Kako je bogat z domisleki vidiš takoj, če le malo prebiraš zbirko. Mnogo je pesmi v njej, a vsaka je drugačna, nova. Najrazličnejše strani iz »Cicibančkovega« življenja zanimajo pesnika: zato so njegove pesmi zdaj vesele in hudomušne, zdaj zopet resne in poučne. Takoj v začetku nastopijo veseli, žalostni in častitljivi koledniki. Imenitne so nadalje pesmi o kroparskih kovačih, o zvonovih, a zlasti pesem o žabah. Polna hudomušnosti je pesem o leni Lenki. In kdo ne bo rekel, ko bo prečital pesem o zlatu v Blatni vasi: No, to so pa bili brihtni tiči ti Blatničani! Ob uspavanki pa bo vsak lahko primerjal Levstikovo Rimsko cesto: dasi sta obe pesmi umetniško prvovrstne, sta vendarle različnega značaja. Levstik bolj ljubi široki opis, podobo niza k podobi,

Župančič pa je bolj kratek ter ostane pri eni sami podobi dveh krilatcev, ki »za roke se vodita, tiho, varno hodita«. Središče vse zbirke pa so nedvomno pesmi o Cicibanu: Kadar se Ciciban joče, Ciciban in čebela, Ciciban=cicifuj, Ciciban poslušaj očetovo uro, Naše luči ter Ciciban zaspi. Vsaka izmed teh pesmi bi zaslužila, da bi posebej govorili o nji. A, žal, ni prostora. Zadostuje naj zato le opozorilo; da so v resnici lepe, bo spoznal vsak sam, če jih bo le pazno prečital. Marsikomu bo ta ali ona znana že iz šole, n. pr. Naše luči.

Vse pričujoče pesmi odlikujeta preprostost in pristrčnost, kakršno sicer razodeva le še narodna pesem. Pesnik se je docela ognil vsakdanji vsebini in obrabljenim snovem. A kakor je samsvoj in nov po vsebini, tako je tudi po izrazu in obliki nenadkriljiv. Njegov pesniški jezik je tako lep, da mora bravec kar očarati.

Zbirko je opremil in ilustriral Nikolaj Pirnat. To še povečuje njeno vrednost. So pa slike tudi zares odlične, kakor taka knjiga pač zasluži. S preprostimi sredstvi, celo brez barv, je slikar dosegel kar najdovršenejši izraz. Da so slike res imenitne, spoznamo najbolje, če najprej prečitamo pesem, ne da bi si prej ogledali sliko. Tako vidimo, da si sami nismo znali zamisliti tako lepe podobe. Prešernost, smeh, žalost, radost, nežnost, strah in zamišljenost — vse to je znal slikar vdahniti svojim podobam. Te risbe sedaj tolmačijo pesmi in dopolnjujejo njihovo vsebino. Velika vrednost teh risb za knjigo je v tem, da bodo pomagale mladim glavicam v rasti njihove domišljije.

Novi Ciciban je tako zares lepa, prelepa mladinska knjiga.

M. Maleš: Pravljica

DOMA IN SVETU

ALBERT SIRK:

IZ SVETEGA KRIŽA V BARBANO S ČOLNOM

Kaj še niste slišali? Saj govori o tem že vsa vas. Z najmanjšim čolničkom misli na božjo pot v Barbano. In v tem vremenu! Saj se pravi iti v smrt!

Tako so se pogovarjale ženice, ki so prihajale iz cerkve.

Ko sem šel mimo, so utihnile za hip, nato so zopet stikale glave skupaj.

Po vasi so me ustavljali prijatelji: »Kaj pojdeš zares?«

»Ne vem,« sem odgovarjal malomarno.

Na križišču sem srečal znanega Štefaniča, najstarejšega ribiča v vasi. Bil je star »morski volk«. Kolikokrat se je boril z valovi!

Ustavil sem ga. »Kaj praviš, Janez, mar lahko tvegam?«

Stari ribič je vzel pipo iz ust, iztolkel je pepel na dlani, pogledal je na nebo, kjer so se podili razcefrani oblaki, nato pa na morje, ki se je vse penilo. Zdaj pa zdaj je burja hujše zapihala, zažvižgala je nad strehami, zagnala se je v morje, zagrizla se je v vodo; ta se je razpršila v gosti val megle, ki je besno siknil preko razburkanih grebenov.

Ribič je še malo pomislil, prijazno se mi je nasmehljaval in je rekel: »Ti pojdeš, saj te poznam. Drugi ne bi šel. Proti poldnevu zmaga sonce, burja se unese in morje pomiri.«

Poslovil sem se od Janeza in šel vesel proti domu. Miza je bila že pogrnjena in čakali so name. Vsi so gledali mrko. Ves čas kosila ni padla ena sama beseda. Šele, ko sem izpil še kozarec vina in sem vstal, je zaječala moja mati: »Ne hodi, bojim se!«

Nisem odgovoril na to. Le prosil sem jo, naj vzame mojo prazniško obleko s seboj, ko pojde pozneje tudi ona, a z veliko ladjo v Barbano na božjo pot. Pozdravil sem in letel po bregu navzdol k morju.

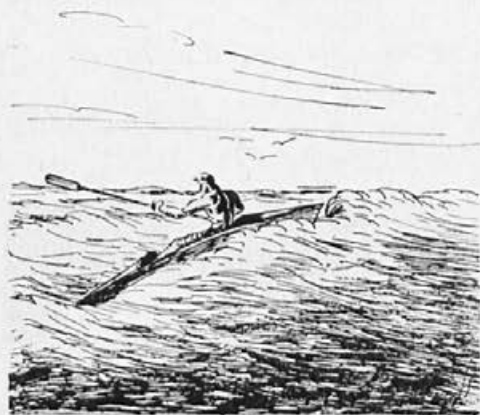
»Ne sili v nesrečo,« je kričal še ribič Jakob za mano, »veter je še močan!« Nisem se brigal za svarilo. Še hitreje me je gnalo navzdol.

1. Sv. Križ-Portič
2. Sesjan
3. Tržič
4. Zdoba
5. Trget
- + Barbana
6. Gradž

Čolnič, moj beli golobček, me je že nemirno čakal. Stopil sem vanj in sem odveslal proti zapadu.

Nisem bil še sto metrov od brega in že me je sprejelo razburkano morje v svoje naročje. Začelo me je zibati, začetkoma bolj nežno, a nato vedno bolj divje. Metalo me je na levo, zdaj spet na desno, zdaj sem švignil kvišku, zdaj sem zdrčal navzdol kakor v prepad. Začel se je ples. Burja je žvižgala nad mano. Pene so mi brizgale v obraz. Bil sem ves premočen. Krog mene šumenje in bučanje valovja. Čoln se je tresel, les je škripal in se vdajal, zdelo se je, da ne prenese tega besnenja. Tam se je prikazal ogromen val, penil se je in srdil. Grozeče se je bližal čolničku, tej orehovi lupini. Napelo se mi je mišičje, veslo mi je zaškripalo v rokah. Pripravil sem se na ta nov naskok. Čoln je zaplesal, zaječal, a ostal je na površini. Iz dalje sem začul vpitje. Ozrl sem se. Z griča so me pozdravljali. Skoro vsa vas je bila tam zbrana in s strahom so vsi opazovali mojo divjo borbo z valovjem. Zamahnil sem jim z veslom

v pozdrav in veslal dalje. Glasovi so se izgubljali v daljini. Morje se je za trenutek umirilo. Nebo se je zjasnilo in sonce je začelo prav neusmiljeno pipekati. Truden sem bil in žejen, a počivati nisem mogel in vode nisem imel. Vino pa mi je žejo še povečalo. A kmalu sem moral pozabiti na žejo. Zajelo me je novo valovje. Čolnič se je preplašeno zazibal. Novi besneči grebeni so se zaganjali proti meni. Začela je nova borba. Borba na življenje in smrt. In po dveh urah groznega napora sem priveslal v varno zavetje

Zdobe. Vesel sem spustil veslo iz rok, obrisal sem si potno čelo in sem počival.

Nedaleč od mene se je še vedno podilo valovje proti jugu. Nad valovjem je krožil osamnjen galeb, ki je zdaj pa zdaj šinil v vodo, pograbil ribo in se nato zopet dvignil v ozračje.

Na griču v dalji je žarela v soncu moja vas, nižje pa Miramar, Trst in istrsko obrežje.

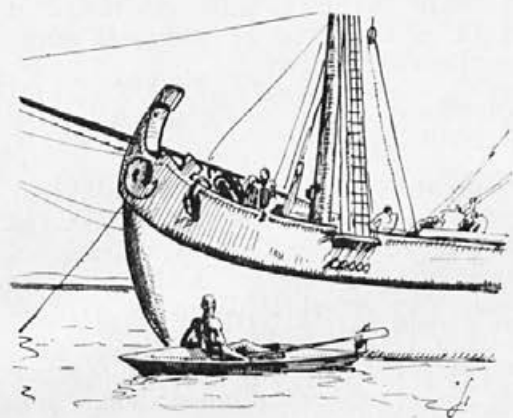
Tam od Sv. Križa je plulo v smeri proti Barbani več ladij z napetimi jadrji. Naglo so prihajale bliže. Prva je bila Štefančičeva, spoznal sem jo po jadrjih.

Zavpil sem, da bi starega ribiča opozoril nase. Ni me slišal. Zavpil sem še glasneje. Nič! Klaverno je tonil moj glas v bučanju valov. Šele ko sem začel mahati z veslom po zraku, so me opazili z ladij. Štefančičeva ladja se je takoj usmerila proti meni in v nekaj minutah je bil stari ribič že tu. Smehljaje mi je stisnil roko: »Dobro si se boril z valovi, že smo se bali zate. Pol ure za tabo smo odpluli in smo ti dolgo sledili. Naenkrat pa si nam izginil. Mislili smo že, da plavaš!« Zasmejal se je in je še dodal: »Če si lačen ali žejen, kar govori.«

»Malo vode mi dajte,« sem zaprosil.

»Damo ti vina, vode nimamo,« je odvrnil dobri Štefančič in je segel po steklenici.

»Hvala,« sem dejal obupano, »vino imam sam. To mi žeje ne pogasi. Vode, vode si želim.«

Ribič je pokazal z roko v daljavo. »Poglej »trget«, ono veliko jadrnico z dvema jamboroma, tam lahko dobiš vode. Če hočeš s čolnom v Barbano, moraš tako tam mimo predno zaviješ v preliv.«

Pozdravil sem, pograbil sem veslo in zaveslal sem proti »trgetu«. Sonce je peklo kot žrjavica. Vročina je bila huda, žeja še hujša. pot do ladje se mi je zdela neskončna. Mislim sem, da sploh ne pridem več do vode. Žeja. Žeja. Žeja. Poskušal sem piti vino: slabol!

Poskušal sem si utolažiti žejo z morsko vodo: še slabše! Ustnice so me pekle in v grlu me je žgalo. Čoln se je negotovo opletal zdaj na levo, zdaj na desno, roke so omahovale, pred očmi se mi je meglilo.

Končno sem le prišel do ladje. »Bon di«, sem pozdravil italijansko, ker sem vedel, da so Italijani iz Gradeža. Niso me slišali, preveč so bili zamaknjeni v svoje delo. Šele ko sem jih drugič nagovoril, so me opazili. Dobil sem zaželjeno vodo. S tresočo roko sem zagrabil lončeno posodo in jo nesel željno k ustom. Pil sem, pil in pil in ko sem vrnil prazno posodo, se mi je zavrtilo v glavi. Bil sem kot omaljen

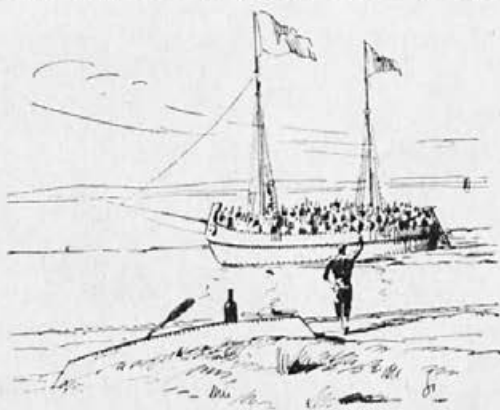
Počival sem. Kmalu so se mi vračale moči.

Sonce je bilo še visoko. Sile nisem imel in prav brezkrbno sem se pogovarjal nekaj časa z ribiči.

Ko sem se dodobra odpočil, sem se poslovil, stopil sem v čoln in odveslal na desno v preliv, ki pelje Barbano in Gradež.

Vožnja je bila zdaj prijetna, voda mirna in čista kot kristal. Nobene nevarnosti ni bilo več. Medpotoma sem našel primeren prostor, kjer lahko počakam na naše romarje, ko se popeljejo z ladjo mimo. Zavozil sem na suho, potegnil sem čolnič iz vode in ga prevrnil na pesek.

Ni trajalo dolgo, že sem začul ropot motorja. Na horizontu se je prikazala ladja, ki je plula proti Barbani. Bližala se je z veliko naglico. Že se je oglasila pobožna romarska pesem in vmes molitve ribiških ženâ. Ladja je bila natrpana. Bili niso samo Križani ampak

tudi Kontoveljci in Nabrežinci. Naši ribiči se držijo stare šege in obiščejo vsaj enkrat na leto svojo zaščitnico Barbansko Madono.

V gneči na ladji sem spoznal nekatere svoje prijatelje, med njimi mater in brata. Tudi oni so me opazili in so me veselo pozdravljali.

Molitev je za trenotek prenehala in utihnila je pesem. Vsa pozornost se je obrnila name. Ali kakor hitro je ladja zavila okrog »batipala«, to je okoli stebra v vodi, ki kaže pot, je zadonela zopet iz sto in sto grl stara slovenska romarska pesem:

»Vodi nas, Marija,
po eni pravi poti...«

Zdaj so se oglasili romarjem v pozdrav barbanski zvonovi. Veselo natrkavanje je napolnilo ozračje, mešalo se je z molitvijo in pesmijo, in je dajalo vsej okolici slavnostno razpoloženje. Nisem vzdržal več na produ, potisnil sem čoln v vodo in sem odveslal. Vožnja je bila zdaj lahka in prijetna. Čoln je kar sam drvel s tokom po vijugah kanala.

Zaradi plime in oseke se tu dvakrat na dan menja tok. Zjutraj teče voda proti vzhodu, popoldne pa v nasprotni smeri. Tako sem lahko počival.

Ladja z romarji je že pristala na pomolu. Gosta gneča ljudi se je vsula iz nje. Brzina, s katero me je gnal tok po kanalu, mi je bila prepočasna. Pomagal sem si zdaj še z veslom. Švignil sem mimo barake ribiča Zerbina, zavil med ladje in se bližal bregu. Tam pa so čakali name in me pozdravljali. Sto rok je seglo v čoln. Dvignili so me na pomol. Vsak me je hotel videti, vsak mi je hotel častitati, vsak me je hotel objeti. Tam ob strani pa je stala nepremično moja dobra mati. Obraz ji je ves žarel v blaženem smehlaju, iz oči pa so ji vrele solze.

GLEPOLIŠKA NOSTALGIJA

MILAN SKRBINŠEK:

ROŽA

OSEBE: *Gospa Franja*, žena železniškega sprevodnika; *Miloš*, njen sin, prvošolec; *Onzek*, njegov bratranec s kmetov in sošolec.

Majhna kuhinja v preprostem stanovanju. — V levem kotu štedilnik. V prvi kulisi na levi vrata v sobo, v desnem kotu, v zadnji steni vrata v sobico, v sredini desne stene okno na vrt, spredaj vrata iz hodnika. — Med štedilnikom in vrati v sobico miza, pomaknjena čisto k steni. Na desni in levi od nje po en stol, pred njo dva. Miza ima spodaj med nogami desko, na kateri stoji velika skleda za pranje, a v njej manjša za umivanje. Na steni nad mizo koledar od trgovca s predalom za pisma. Na mizi za šolo pripravljene knjige s pušico. — Med štedilnikom in levimi vrati zaboj s premogom in drvni. — Med štedilnikom in mizo preprosta kredenca. V njej posoda, na njej v sredini budilka, na desni in levi posodice z začimbo. — Na levi od kredence visi na steni lesen solnik. — Pod oknom, ki so mu spodnji šipi zagrnjeni s čistimi, belimi zastorčki, pobarvana široka kuhinjska klop. Na njej velika škropilnica z vodo. — V kotu med kredenco in kulisami metla in omelo na dolgem drogu. Na levi od okna čista brisača. — Ob njej zrealce.

Zgodnje poletno jutro. Budilka kaže tri četrt na pet.

Skozi okno sije jutranje sonce...

MATI (*stoji s hrbtom proti občinstvu ob zakurjenem štedilniku. Pazno gleda v lonec, ki se v njem kuha mleko. Kava je že kuhana in stoji na peči ter razširja po kuhinji prijeten vonj. Vse je tiho, le budilka tiktaka...*)

MATI (*stopi čez čas po prstih k vratom v sobico in prisluškuje. Prej resen, toda blagi obraz se ji razjasni. Z globokim vzdihom zašepeče*): Hvala Bogu!... (*Se vrne k peči in zre spet v lonec. — Se do brodušno razjezi in reče čisto zase*): Ti reč, ti, kako dolgo danes ne zavrè. (*Spet mirno čaka. Obrnjena je zdaj tako, da kaže vratom v sobo na pol hrbet.*)

(*Čez nekaj trenutkov se začno vrata v sobo počasi odpirati.*)

MILOŠ (*pride tiho in še ne čisto oblečen iz sobe. Na sebi ima že hlače, nogavice in skrbno osnažene čevlje, suknjič drži v roki. Je še zaspan. Zazeha, pa si prestrašen zakrije z roko usta.*)

MATI (*se presenečena obrne. S prijaznim začudenjem*): — Miloš!

MILOŠ (*zapre najprej varno vrata in pazi pri tem, da bi kljuka ne zaškripala. Nato tiho*): Dobro jutro, mama...

MATI (*tudi tiho*): Dobro jutro... Kaj pa ti tako zgodaj? Zakaj si že vstal? Komaj pet bo. Rajši bi še spal!...

MILOŠ (*nič ne reče, temveč gre tiho proti oknu, spotoma obesi skrbno jopič na naslonilo stola na desni od mize. Nato stopi k oknu.*)

Dela se, kakor da gleda izza zastorčka na vrt, a prisluškuje k vratom v sobico).

MATI (*ga ves čas začudeno gleda*): No, zakaj si vstal?!...

MILOŠ: Nisem mogel več spati...

MATI: Zakaj ne?...

MILOŠ (*sede na desni stol, vzame čitanko in raztresen tiho bere*).

MATI (*z rahlim opominom*): Kaj se nisi še vsega naučil za danes?

MILOŠ: Pač...

MATI: Tako čuden si; kaj ti je?...

MILOŠ (*odrine počasi knjigo, se obrne sedeč proti ospredju, nato*): Ali Onzek zdaj spi?...

MATI: Da, hvala Bogu! Do treh je stokal.

MILOŠ: Še ne bo kmalu zdrav?...

MATI: Bil bi že čas. Revček — vso noč ga je spet bolela glava. Vstala sem večkrat in mu premenjavala obkladek. A zdaj spi, to je dobro znamenje. Kako je stokal, ubožec!

MILOŠ (*se pogladi po čelu in zavzdihne*).

MATI (*ga skrbno pogleda*): Glej, da mi še ti ne zbolíš. Vso noč si se premetaval po postelji...

MILOŠ: Slišal sem ga, kako je stokal, pa nisem mogel spati...

MATI: Čudno; saj imaš sicer tako trdno spanje. Kadar mora oče sredi noči na kolodvor ali pa se ob pozni uri vrača iz svoje težke službe, ko ne more paziti na vsak korak, se nikdar ne zbudiš. Kako da si imel nocoj tako rahlo spanje?...

MILOŠ (*tiho, ker ga je sram*): Onzek se mi je smilil...

MATI: Mislim, da bo zdaj dobro z njim. Včeraj bi bil lahko že skoraj vstal. Ta spanec mu bo dobro del. Proti jutru je prav trdno zaspal. — Me je že skrbelo radi domačih v Hajdini. Kaj če bi se mu bilo poslabšalo! — V šoli je tako precej zaostal radi te štirinajst-dnevne bolezni.

MILOŠ: Ne, to ne. Saj sem mu vedno vse razložil, kar smo vzeli novega.

MATI (*odstavi z veliko naglico lonec z mlekom*): Glej ga, šmenta, skoraj mi je mleko prekipelo! (*Stopi h kredenci in postavi dve skodelici na peč, da bi nalila kave*.)

MILOŠ (*s hipnim odlokom*): Mama, rad bi šel malo na vrt!...

MATI (*nekoliko začudena*): Na vrt? — No, le pojdi!

MILOŠ (*hoče oditi*).

MATI (*malo karajoče*): Samo suknjič obleci! Zjutraj je zmirom malo hladno.

MILOŠ (*se oblači*).

MATI: Sicer pa — ali se ne bi prej umil? In kava bo tudi kmalu — da se le mleko malo ohladi.

MILOŠ (*proseče*): Ne, mama! Saj ne bom dolgo. Samo — (*se prekine, ker ga je sram reči, kaj namerava*).

MATI: No, pa idi.

MILOŠ (*je že pri vratih*).

MATI (*s skrbjo*): Ne bodi predolgo zunaj in ne stopaj s čevlji v roso, drugače jih moraš spet snažiti.

MILOŠ (*gre ven*).

MATI (*naliva kavo*).

(*V sosednji cerkvi pozvanja k jutranji maši...*)

MATI (*sede, ko je nalila v skodelici kave, na zaboj za premog, zavzdihne in zre s sklenjenimi rokami v naročju v skrbeh predse*)...

ONZEK (*v sobici z zaspanim glasom*): Teta —!

MATI (*z obžalovanjem, zase*): Oh, zbudil se je. (*Med tem tudi že vstane in hiti s skrbjo k vratom v sobico ter jih odpre, prijazno*): Kaj bi rad, Onzek?

ONZEK (*z rahlim smehom*): O, nič. (*Zdehajoč*): Zbudil sem se. Koliko je že ura, prosim?

MATI: Že? — Komaj pet!

ONZEK: Šele? — Zdi se mi, da sem zelo dolgo spal.

MATI: Seveda. Le spet lepo zaspil!

ONZEK: Ne bom mogel več spati.

MATI: Kaj te še boli glava?

ONZEK (*srečen*): Ne, čisto nič več. (*Zvonenje utihne*) — Takšne lepe sanje sem imel...

MATI (*vesela*): Tako?

ONZEK: Sanjalo se mi je, da so prišli s Hajdine mati in mi prinesli z domačega vrta tam za čebelnjakom toliko rož, da jih je bila polna vsa postelja in v vaški cerkvi so zvonili z vsemi zvonovi, kakor na Telovo. In jaz sem bil kar naenkrat čisto zdrav.

MATI: To so bile pa res lepe sanje. (*Bolj zase*.) Meni še ni nikdar nihče prinesel rož...

ONZEK: Teta, jaz vam jih prinesem to nedeljo z našega vrta! Imamo zelo lepe... Saj bom smel spet enkrat čez nedeljo domov, ne?

MATI: Da, seveda. Če boš le že čisto zdrav.

ONZEK: O, saj sem že zdaj! — In krompirja vam bom spet prinesel, pa jabolk.

MATI (*se obrne od vrat, zadovoljna*): Prav, prav.

ONZEK: Teta!

MATI: No?

ONZEK (*proseče*): Rad bi malo vstal!...

MATI (*nekoliko v skrbeh*): Vstal bi rad...?

ONZEK (*še bolj proseče*): Daaa...!

MATI (*razmišlja*): Hm!... (*Se odloči*.) No, saj si res videti čisto zdrav. Kar vstani. (*Hoče že k štedilniku, pa se s skrbjo obrne*.) Ampak toplo se obleci in hitro! V postelji si se ogrel. Pa copate natakni!

ONZEK (*ki se je takoj začel oblačiti, ko mu je teta dovolila vstati, vesel*): Bom, teta!

MATI: Kavó sem že nalila, ker je tudi Miloš že vstal.

ONZEK (*vesel*): Res?! — Kje pa je?

MATI: Malo je šel na vrt. Saj mora biti kmalu tu. No, le lepo se obleci! (*Zapre vrata, gre proti štedilniku*.)

MILOŠ (*vstopi. V roki ima nekaj zelo lepih vrtnic*): Mama, jaz —

MATI (*ki je bila že blizu štedilnika, se obrne in razveseli; mu pade z veselim vzklikom v besedo*): O, Miloš — rože si mi prinesel!...

MILOŠ (*veselo*): Ne, mama — za Onzeka so!

MATI (*umolkne, mu s trudnim nasmehom pokima, a se takoj nato obrne k štedilniku. Tam stoji nekaj časa s hrbtom proti občinstvu in s sklonjeno glavo. Postavi v zadregi skodelici na drugo mesto, nato naglo odide v sobo*).

MILOŠ (*je tisti hip, ko je rekel »za Onzeka so!«, spoznal, da je mater zadelo. — Zdaj stoji tam negiben s svojimi rožami v roki. Pogleda počasi na rože in nato proti vratom, kjer je odšla mati. Razburjen je.*)

ONZEK (*pride čez nekaj trenutkov iz sobice. Je kmečko oblečen. V dolgih hlačah in debelem jopiču. Na nogah ima tople copate. Je še nepočesan. — Zagleda Miloša. Se začudi*): Miloš —! Kakšne rože so to?

MILOŠ (*s solzami v grlu, počasi, nudeč mu rože; še vedno s pogledom za materjo*): Zate so...

ONZEK (*se začudi*): — Zame?...

MILOŠ (*skoraj v joku in nestrpno*): Da! — Vzemi, no!

ONZEK (*ga začuden gleda. Vzame počasi rože*): Pa kaj ti je?

MILOŠ (*se obrne čisto proč od njega proti občinstvu in zajoče*)...

ONZEK (*odloži hitro rože na mizo in stopi k Milošu; tolažeče*):
Nooo —!

MILOŠ (*med jokom*): Mama — je mislila — da so — zanjo... Pa sem se — prepozno — spomnil...! (*Si briše z robcem solze. — Poslušne proti vratom sobe. Hitro*) Odnese rože v sobico! Hitro!

ONZEK: Ne! — Veš kaj? Jaz ji bom dal rože!

MILOŠ (*bolestno*): Ti?! — (*Malo potolažen.*) Da, da — le daj ji jih...!

MATI (*pride iz sobe s prijaznim obrazom*): O, Onzek je že oblečen! Zdaj pa le hitro: umijta se in počešita, nato pa dobita kavo. (*Se obrne k štedilniku, da bi postavila skodelici na mizo.*)

MILOŠ (*je ves čas dregal skrivaj Onzka*).

ONZEK (*mu pokima, vzame hitro rože z mize in stopi z njimi k teti*): Teta, te rože so za vas!

MATI (*se radostno začudi*): Z a m e ? ! — Kako to?

ONZEK (*v zadregi*): Jaz — jaz — (*si izmisli*) Miloš je rekel, da jih naj dam vam!

MILOŠ (*nerodno mu je; obrne se k oknu*).

MATI (*ki premaguje svoje ganotje*): O, kako sta pridna! — Takoj jih nesem v sobo v vazo. (*Odide naglo v sobo.*)

ONZEK (*veselo, šepetaje*): Si videl, kako se je razveselila?

MILOŠ (*tudi veselo in šepetaje*): Da! — (*S prijaznim očitkom*). A zakaj si se zlagal, da sem ti jaz rekel, da jih daj nji?

ONZEK: Veš — (*je v zadregi, ne ve, kaj bi rekel*).

MILOŠ (*zamišljen*): Saj sem mislil staršem že večkrat napraviti kakšno takšno veselje, pa — pa —

ONZEK: Pa te je bilo — sram... Ne?

MILOŠ (*prikima; nato*): Mhm!...

MATI (*pride vsa vesela iz sobe*): No, fanta, umijta se, umijta!

MILOŠ (*skoči naglo k mizi, potegne izpod nje skledo za umivanje. Se šali. Na glas*): Skleda — pridi ven!!

ONZEK (*pograbi hkrati naglo škropilnico in jo dvigne. Tudi v glasni šali*): Jaz bom pa — studenec!!

(*Med tem, ko postavljata ona dva v glasnem smehu se šaleč skledo na klop pod oknom in natakata vodo, reže mati kruh in ju srečna gleda.*)

Z a s t o r p a d a .

IN VPRAŠANJA ODGOVORI.

Kdaj so izšle prve znamke, kje in kdo jih je izumil? (Zorka Mlinar, IV. b v Žireh.)

Znamke v sedanji obliki je izumil Anglež I. Chalmers l. 1837. V Angliji so jih začeli uporabljati l. 1838. V Braziliji so jih vpeljali l. 1843., istega leta pa tudi že v mestih Curihi in v Zenevi. Leta 1845. so jih uporabljali na Finskem, l. 1846. na Ruskem, l. 1849. v Belgiji in v Franciji, l. 1850. v Švici, v Španiji in v Avstriji in kmalu potem v vseh drugih državah, med zadnjimi na Japonskem šele l. 1871.

Pošto so poznali seveda že mnogo prej. Že l. 1653. je dobil M. de Belayer dovoljenje od kralja, da vpelje v Parizu mestno pošto. Namesto znamk, ki jih tedaj še niso poznali, so morali ljudje kupovati poštno trakove, v katere so zavijali pisma. V Sardiniji so pa rabili že leta 1819. namesto znamk pečatene kuverte.

Kako vtisnejo knjigovezi zlat napis na platnice knjig? (Niko Kralj, učenec II. r. v Št. Gotardu.)

Vzamemo jajčji beljak in dvakrat toliko vode. Oboje dobro zmešamo in s to zmesjo pomazemo s pomočjo gobe po platnu, kjer hočemo imeti napis. Ko se to nekoliko posuši, položimo na to mesto tanek zlat list in nato pritismo pod primerno vročino črke na platnice.

Namesto jajčjega beljaka rabijo knjigovezi tudi poseben prah za pozlačenje.

Kaj je hipnoza in kako se hipnotizira? (Franc Bizjak, učenec IV. razreda, Bloke, Dolenjsko.)

Nekateri ljudje imajo tajno moč v pogledih, da uspavajo človeka, če ga gledajo dalj časa v oči. Tako spanje ni navadno spanje, ampak se imenuje hipnoza. Hipnotizirani človek vidi, sliši in uboga hipnotizerja, čeprav se tega ne zaveda.

Razen s pogledom se hipnotizira tudi z gladenjem in še drugače. Vendar vsak ne more hipnotizirati in tudi najboljši hipnotizer ne more hipnotizirati vsakega.

NEKAJ KRATKIH VPRAŠANJ IN ODGOVOROV

Kolikeri del prebivalcev tvorijo kristjani?

Približno eno tretjino.

Kako velika je Rusija?

Ena sedmina vsega sveta.

Največja hitrost vetra?

40 m na sekundo.

Največja hitrost poštne goloba?

35 m na sekundo.

Koliko čebel je v enem panju?

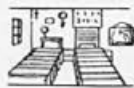

Od 20.000 do 60.000.

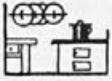

Za koliko kokošjih jajc je nojevo jajce?

Za 28.

Cicibanov

NOVO ŽIVLJENJE.

KO SO STOPILE V , JIM JE REKEL : „TAKO, NAJPREJ KAZEN!“ IN JE VZDIGNIL IN ČRNOGLAVKO ZA TER JU NAŠEŠKAL. PA JE STRESEL ZA , KER NI IMELA . „TEBE JE ŽE KAZNOVAL,“ JE DEJAL. SO MILO JOKALE. PA SI JE PRIŽGAL IN REKEL: „LE JOKAJTE, KO NEHATE , BOSTE PA JEDLE.“ KOJ SO NEHALE . IN RES JIH JE POSADIL ZA IN JIM PRINESEL VELIKO MOČNIKA. VSE SO POJEDLE. POTEM JIM JE DEJAL , DA BODO KAR V OSTALE. RES SO OSTALE. UČIL JIH JE VSEGA KAR TREBA ZNATI . ZJUTRAJ SO SE MORALE SAME UMIVATI IN , ČAKATI SO MORALE PRED MIŠJO LUKNJO, DOKLER SE

NI PRIKAZALA KAKA , NA DEBLU SO SI MO-
 RALE BRUSITI IN POSPRAVLJATI SO MORALE V
. KO SO SE VSEGA NAUČILE, JIM JE REKEL :
 „SEDAJ PA POJDITE NA , DA SPOZNATE ŠE DRUGE
.“ IN SO SPLEZALE NA , KJER JE BILO ŽE
 POLNO . TAM SO IN IN SE ZA-
 BAVALE. IN NA POMLAD SO SE POROČILE. , KI JE
 BILA NAJLEPŠA, JE VZEL , KI JE IGRAL NA ,
 SOSEDOV SIN JE POROČIL ČRNOGLAVKO, PA, KI JE
 BILA BREZ , SE JE OMOŽILA Z , KI JE BIL UDO-
 VEC, KER MU JE PRVO RAZTRGAL .

NA SPREHODU

Ta večni zakaj!

Triletni Štefanček in jaz:

Štefanček: „Zakaj pa rečeš, da drevo raste?“

Jaz: „Ker gre ven iz zemlje.“

Štefanček: „Zakaj gre ven zemlje?“

Jaz: „Ker hoče biti zunaj.“

Štefanček: „Noče biti notri?“

Jaz: „Noče.“

Štefanček: „Zakaj noče?“

Jaz: „Ker je notri v zemlji temà.“

Štefanček: „Ni svetlo?“

Jaz: „Ni.“

Štefanček: „Zakaj ni?“

Jaz ne vem in obrnem pogovor.

„Pojdiva naprej, bo dež!“

Štefanček: „Zakaj bo dež?“

Jaz: „Ker so oblaki.“

Štefanček: „Ali so oblaki dež?“

Jaz: „Niso.“

Štefanček: „Zakaj pa rečeš, da bo dež?“

Jaz: „Iz oblakov pride voda.“

Štefanček: „Je sama voda v oblakih?“

Jaz: „Sama voda.“

Štefanček: „Se s čolnom vozijo?“

Jaz: „Oblaki? Ne.“

Štefanček: „Če je pa voda! Zakaj pa rečeš, da je voda.“

Jaz sem že naveličana in spet obrnem pogovor: „Pojdi, pojdi, zvon že kliče!“

Štefanček: „Kdo pa kliče?“

Jaz: „Marija — v cerkvico.“

Štefanček: „Ali ne zna Marija pravilno govoriti?“

Jaz: „Seveda zna.“

Štefanček: „Zakaj pa ne reče pravilno?“

Jaz: „Ker se zvon bolje sliši.“

Štefanček: „Zakaj?“

Jaz: „Ker tako doni.“

Štefanček: „Zakaj pa doni?“

Jaz: „Ker je velik in visi visoko v stolpu.“

Štefanček: „Jaz ne morem viseti v stolpu?“

Jaz: „Seveda ne, bi padel.“

Štefanček: „Zvon pa ne pade?“

Jaz: „Ne pade, ker je privezan.“

Štefanček: „Jaz ne morem biti privezan?“

Jaz: „Seveda ne, saj bi te bolelo.“

Štefanček: „Ko bom velik, me pa ne bo bolelo in bom privezan, da veš!“

Jaz se nasmehnem in grem dalje. Že zakliče Štefanček: „Pojdiva rajši kar v nebesa!“

Jaz: „Ne moreva še.“

Štefanček: „Zakaj ne?“

Jaz: „Ker je treba prej umreti?“

Štefanček: „Kako se pa umrje?“

Jaz: „Pa nevem, ker še nisem.“

Štefanček: „Nisi še nikoli umrla?“

Jaz: „Še nikoli.“

Štefanček: „Jaz pa bom, veš, ko bom velik, pa bom!“

Jaz: „Zdaj pa kar tiho bodiva pa hitro pojdiva.“

Štefanček: „Zakaj pa tiho?“

Jaz: „Da bova lažje dihala.“

Štefanček: „Če govorim, nič ne diham?“

Jaz: „Še preveč.“

Štefanček: „Zakaj preveč?“

Jaz: „Ker je treba veliko sape.“

Štefanček: „Kakšne sape?“

Jaz: „Take za dihanje.“

Štefanček: „Ali je tista drugačna?“

Jaz odvrnem, da je prav taka, kakor če piha veter, in nato molčim. A Štefanček že zopet vpraša: „Odkod je pa sapa?“

Jaz: „Zrak se meša.“

Štefanček: „Kako se meša?“

Jaz: „Kar gor pa dol in sem pa tjá.“

Štefanček: „Kdo ga pa meša?“

Jaz: „En zrak poriva drugega pa se tepeta.“

Štefanček: „Nobeden ne pade?“

Jaz: „Pade in se zaleti vate.“

Štefanček: „Ko bom velik, bom vojak in ga bom kar s puško, da veš!“

Jaz se smejem, ko si predstavljam Štefana-vojaka, kako strelja v veter, ne rečem pa nič, boječ se novih vprašanj. Pa sva k sreči že blizu doma in ko stopiva na prag, reče Štefanček:

„Zdaj sem pa jaz za šalo velik in ti si majhna, pa ti mene vprašaj, zakaj sva že šla domov, ko bi ti tako rada jedla čokolado.“

Pa nisem hotela razumeti te šale, čeprav je šlo Štefančku skoraj na jok.

Justin Hvala: Pomlad na veji . . .

1

2

3

KAZNOVANA KRUTOŠT

NARISAL

FRANCE KUNAVER

4

5

6

POMLAD.

Pomlad je prišla v deželo,
vse se raduje, vse je veselo.
Rožice cveto
ptički lepo pojo.

Sonce na nebu se glasno smeji
vijolico vrisk izpod grma zbudi.
Trobentica trobi v veselo pomlad
danes raduje ves rod se naš mlad.

Može Marija 4. raz. pri Uršulinkah
v Ljubljani.

DELEŽ NASLEDSTVA.

Moj oče mi je povedal sledečo dogod-
bico:

Neki oče je imel dva sina. Dejal jima je: »Ko umrem, si vse razdelita, vsak naj dobi polovico.« Ko je oče umrl, sta se snā začela prepirati. Šla sta k sosedu, naj razsodi. Sosed ju je vprašal: »Kako vama je ukazal oče deliti?« Odgovorila sta: »Vsa kemu polovico.« Sosed je dejal: »Raztrgajta torej čez pol vse obleke, razbijta v polovico vso posodo in razrežita na polovico vso živino.« Brata sta soseda poslušala in jima ni nič ostalo.

Jože Oblak,

IV. r. Novo mesto.

DRAGI »NAŠ ROD«!

Že dolgo Ti nisem nič poročala. Pa ne misli, da spim. Zato Ti hočem povedati, kaj se mi je sanjalo. Od botre da sem dobila lepo, z zlatom obrobjeno kangljico, in da sem jo sredi velikega gozda izgubila. V spanju sem šla iz postelje. Rahlo sem tipala po tleh. Čez nekaj časa so me vpra-

šali mamica: »Kaj pa delaš?« Jaz pa sem rekla, da iščem kangljico. Ko sem se prebudila, sem šla nazaj v posteljo. Naznanjam čitateljem »Našega Roda«, da kangljice še nisem našla.

Gunzek Marija,

3. r. Sv. Lovrenc pri Štorah.

MORSKI PRAŠIČKI.

Pri nas imamo morske prašičke. Zaskaj se imenujejo morski prašički, ne vem, ker niso nič podobni prašičem in tudi v vodi ne žive. Morebiti se jim pravi zato prašički, ker tako krulijo in cvilijo kakor mali pujski. Podobni so nekoliko podganam in nekoliko domačim zajcem.

Na počitnicah sem bil v Kamniku. Ko je bil nekoč semenj, sem videl, kako je prodajala neka ženska te čudne živalce. Prosil sem teto, da nam jih kupi. In res, kupila nam je štiri mladiče. Zelo smo bili veseli. Igrali smo se z njimi, jih krmili in jim donašali vode. Ko smo jih šli po kosilu krmit, nam je en prašiček ušel. Hočemo ga ujeti, pa je že zlezal v skale, ki so bile okoli gradu. Nismo ga mogli več najti in smo že pozabili nanj. Šele čez en mesec smo ga našli. Moj atek jim je naredil hišico iz lesa. Čez nekaj časa smo jih kopalili in sončili. Pa je čas hitro minil in moral sem spet v mesto v šolo. Vzeli smo prašičke s seboj. Sedaj jih imam več, ker so dobili mladiče. Skrbeti jim moram za hrano. Radi imajo korenje, solato, zelje, a najraje uživajo sočno travo. Atek pravi, da jih bo dal v Higijenski zavod, kjer jih rabijo za poizkuse. Mi pa se temu upiramo, ker se nam smilijo.

Gerlovič Franc,

IV. vадnica v Ljubljani.

DRAGI G. UREDNIK!

Živim v Sv. Benediktu v Slov. goricah. Tu je na šoli 17 naročnikov »Našega roda«, ali še nihče ni bil tako korajžen, da bi si upal kaj napisati. Pa je rekel g. učitelj: »Pa ti kaj napiši, ko si veliko potoval!« No, pa naj bo. Povedal bom nekaj o Hrvatskem Zagorju, ker sem bival tam, preden sem prišel semkaj. Tam je kraj Dolnja Stubica, ki nam je znan iz zgodovine, ker leži v bližini rojstne vasi znanega kmečkega kralja Matije Gubca. Videl sem tudi Matije Gubčevo lipo v Gornji Stubici. V bližini je izvirek tople vode, imenovan Stubičke Toplice. Tam stoji tudi cerkvice, v kateri je bil ugrabljen Matija Gubec. V cerkvi sem videl nagrobno ploščo krutega sovražnika kmetov graščaka Ferenc Tašhija. V bližini je tekstilna tvornica, kjer je atek zastoj dobil blago, da se bom lahko pobahal z novo obleko.

Božič Bogomir,

IV. r. Sv. Benedikt v Slov. gor.

DRAGI »NAŠ ROD«!

Ze dolgo se pripravljam, da bi Ti tudi jaz nekaj napisal. Imam namreč nekaj veselja, pa tudi nekaj žalostnega poročati. Veselje imam z domačimi zajčki. Skrbno prebiram, kar si Ti, ljubi »Naš rod«, pisal o zajčjereji.

Kupil sem za 10 Din dva bela zajčka; samo ušesa sta imela sive. Imel sem jih v zaboju, oba s sestrico pa sva jima nosila hrane. Rada sta jedla: deteljo, krompir, zelje, peso, pa tudi mleko sta pila. Včasih sta šla tudi na pašo. Veliko veselje sem imel z njima, toda česar sem si najbolj želel, tega nisem mogel dočakati; namreč mladih zajčkov.

Imel sem namreč dva samca. Zato sem dal pekovemu Pepeku enega belega zajca, on pa meni črno zajko. V moje največje veselje je ta imela dne 18. februarja osem mladih zajčkov. Bog ve, kaj jim ni ugajalo na tem svetu, kajti 21. februarja so ga že zapustili. Našli smo vse mrtve. Mojega veselja je bilo hitro konec. Vendar pa imam še trdno upanje, da mi bo moja zajka podarila zopet v kratkem času mladiče. Mo-

ram vprašati pekovega Pepeka, da mi natančno pove, kako moram ravnati z njimi, da mi zopet ne poginejo. Bog daj, da bi imel več sreče!

Janko Marinič,

učenec II. razr., Sv. Urban pri Ptuju.

Z VLAKOM IZ MARIBORA V PARIZ.

Ko sem se peljal z vlakom iz Maribora proti Parizu, sem videl mnogo lepega in zanimivega. V vlaku skozi okno sem videl mnogo mest in hiš. Veliko mesto je Graz. Po dolgih urah me pripelje vlak v Pariz. Ko sem stopil z vlaka, se nisem mogel nagledati vsega. Hiša je stala pri hiši. Pariz je lepo mesto, a v njem prebiva na stotine ubožcev. Njihove hiše so črne, majhne in nesnažne. Nimajo svojih ležišč. Spijo na cunjah. V Parizu vidimo še marsikaj. Cigani pobirajo staro železje, katero potem prodajajo. Grem dalje in pridem do cerkve. Nisem se je mogel nagledati. Ima stolp, kateri je silno, silno visok. Iz stolpa je lep razgled po vsem Parizu. Če gledam s stolpa, se vidijo ljudje na tleh kakor mravlje. V Parizu je ravno tako, kakor da ne bi bilo noči. Ponoči je Pariz ravno tako razsvetljen kakor podnevi.

Gabor Janez,

VI. razr. na Tišini.

DRAGI NAŠ ROD!

Krizo tudi pri nas občutimo. Do letos smo nekaj zaslužili s klekljanjem čipk, ki jih izdelujejo ženske in otroci, deloma pa tudi odrasli moški, zlasti pozimi, ko ni drugega dela. Letos se pa čipke prav nič ne prodajo, ali pa ne dobimo zanje nič več, kot smo dali za sukanec. Kjer so se pečali le s klekljanjem, nimajo ne zaslužka ne kruha.

Pa kakor kaže je bila kriza tudi v nesih. Sveti Miklavž je prinašal bolj majhne darove. Pri nas je precej razvito tudi črevljarstvo, zlasti v Zireh in okoliških vaseh. Žirovniški črevlji se razpošiljajo po vsej Jugoslaviji.

Filipič Franc iz Ledince, 7. leto osnovne šole
v Zireh.

DRAGI »NAŠ ROD!«

V 3. in 4. številki »Našega roda« je objavil Ozmeč Saša, dijak zasebne realne gimnazije v Lipi pri Beltincih pesmi »Kraljeviču Petru« in »Pozdrav kralju« tako, kakor da ju je sam zložil. Iste pesmi pa sem že prej čitala v »Zvončku« iz leta 1924. na strani 87. Nekateri mislijo, da mi

ne čitamo mladinskih listov in da ne bomo našli, če je kaj prepisanega. Drugič naj dostavi, da je prepisal, da se ne bo s tujim perjem bahal.

Pozdravlja Te

Knez Roza, učenka III. raz., I. odd.

PISMO.

Po dolgem odlašanju smo se odločili, da Vam sporočimo nekaj naših novic.

Naš Sv. Pavel je zelo lep in zanimiv kraj. Leži ob robu Savinjske doline na malem gričku z Mrzlico za hrbtom. Ima star grad Prebold in veliko tvornico za platno. Šola je lepa šestrazrednica.

Naš razred je od vseh najlepši. Začetkom leta nas je bilo 58 učencev in od teh 46 naročnikov Našega roda. Kaj ne, da smo pridni? Zato pa bomo šli junija za dva dni na Mozirске planine. Čitamo zelo radi in smo si ustanovili svojo knjižnico, ki ima 225 knjig in 98 čitateljev. Vodimo jo mi učenci sami. Ob sobotah smo imeli pravi dirindaj, ker je vsak hotel imeti najlepšo knjigo. Razen tega imamo še tudi tamburaški zbor. Vseh jih je osem. Letos

so se dali slikat, pa Vam prilagamo eno. Mogoče se Vam posreči spraviti jo v Naš rod. Za prihodnje leto smo se dogovorili sledeče. Takoj septembra bomo začeli pridno zbirati naročnino za Naš rod. Knjižnico bomo še povečali in radio bomo poslušali. Kakor vidite, bomo imeli dela in dobre volje dovolj.

Končno bi pa radi izrekli še eno našo željo. Lansko leto sta nam silno ugajali povesti »Triglavov polet« ter »Butale in Butalci«. Če Vam bo mogoče, dajte še prihodnje leto kaj takega natisniti.

Iskreno pozdravljajo Vas in vse čitatelje Našega roda

učenci 6. razreda osnovne šole Sv. Pavel pri Preboldu.

Novim naročnikom!

Med knjigami Mladinske matice dobite letos tudi Bevkovo povest „**Lukec išče očeta**“. Čudovita knjiga je to, a docela je ne bo mogel razumeti tisti, ki ne pozna tudi prvega dela te zgodbe, knjigo „**Lukec in njegov škorec**“. Tu nam opisuje pisatelj Lukčevo življenje doma na Goriškem. Slika nam dalje, kako se je Lukec odpravil z materjo in s svojim neločljivim škorcem na daljno pot v Ameriko k očetu. Kako se je v velemestnem vrvežu v Genovi izgubil in bi kmalu zamudil parnik. Nato sledijo poglavja, kjer nam pisatelj na sijajen način opisuje pot po Jadranskem, po Sredozemskem morju in čez široki ocean. Tu je izbruhnila grozna nevihta, ladja je dolgo v divji borbi z valovi. Lukčeva mati, ki je bila že prej bolehnja je zdaj resno obolela in umrla. Njeno truplo so spustili v morje. Lukcu je ostala sedaj edino še misel na očeta; edini drug mu je zdaj njegov škorec. Tisti škorec, ki je marsikaj izmaknil, marsikaj iztaknil in marsikatero uganil, mu je zdaj edini svetel žarek na tej žalostni poti.

Kako je vse to Bevk lepo opisal!

To knjigo je treba brati!

Kdor je še nima, jo lahko še naroči.

Knjiga „Lukec in njegov škorec“ stane 5 Din. Naročila sprejema uprava Mladinske matice, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Opozorilo!

Za letošnje naročnike „Našega roda“ in „Mladinske matice“ se razpošljejo v juniju te-le knjige:

1. *France Bevk: Lukec išče očeta.*
2. *Edo Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke. (Slikanica).*
3. *Kristina Hafner: Botra z Griča.*
4. *Kresnice.*

Opozarjamo pa vse naročnike, da imajo pravico do knjig samo stalni naročniki. Kdor ni plačal vseh 8 številk „Našega roda“, ne dobi knjig, če ne naroči in plača še v tem mesecu ostalih številk.

Knjige so tako lepe, da se bo vsak kesal, kdor ostane brez tega knjižnega daru.

ČEVLJE

najboljšega domačega izdelka
in odličnih inozemskih trdk
kupite najugodnejše v trgovini

A. ŽIBERT
LJUBLJANA

PREŠERNOVA ULICA

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, M.KLOSIČEVA CESTA ŠT. 7

priporoča av jo bogato zalogo manufakturnega blaga po niskih cenah in ugodnih plačilnih pogojih

V 24 urah

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, za-pestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH,
Ljubljana